

NIBIONORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Miljødirektoratet

Dato: 16.06.2024
Deres ref: 2025/11348

NIBIO
Postboks 115, 1431 Ås
Tlf: 406 04 100
post@nibio.no
nibio.no

Org. nr: 988 983 837

Innspill til forslag om utvidet jakttid for elg og hjort i kommuner på og rundt Hardangervidda og Nordfjella villreinområder

Vi viser til deres høring 16. mai om utvidet jakttid for elg og hjort i kommuner på og rundt Hardangervidda og Nordfjella villreinområder. NIBIOs faglige vurderinger er primært gjort av forsker Erling Meisingset, i divisjon for Skog og utmark, avdeling for vilt- og utmarksressurser.

Forslaget til utvidet jakttid

Bakgrunnen for forslaget er mål om å redusere bestander av elg og hjort i dette området som et ledd i bekjempelsen av skrantesjuka, samt et notat med evaluering av tidligere praksis med utvidet jakttid fra Landbruksdirektoratet. Forslaget er i det vesentlige en videreføring av siste års forvaltning, med tidlig jakt for hjort og elg, samt utvidet jakttid for hjort i januar.

NIBIOs vurdering

Etter NIBIOs vurdering er en utvidet jakttid et «lite» inngrep, gitt forvaltningssituasjonen for CWD og målsetningen om å redusere bestandene i området. Vi vil uansett påpeke at vi så langt vet lite om hvilke potensielle effekter en utvidet jakttid kan ha. Utvidet jakttid har vært gjennomført noen år allerede (2021/2022: kun utvidet jakttid til 31. jan, 2022/2023-2024-2024: 15. aug til 31. jan), men uten at det er foretatt noen evalueringer av effekten av dette, utover Landbruksdirektoratets vurdering knyttet til antall felte dyr. NIBIO og UiO har siden 2017 GPS-merket hjort i «Nordfjella-regionen» for å kunne innsamle data for nettopp å kunne se på effekten av bl.a. utvidet jakttid gjennom prosjektet «Hjorten i Nordfjella». Til sammen har det blitt merket 80 hjort i perioden 2017-2025, hvilket utgjør et vesentlig grunnlag for å kunne evaluere effekter av jakttid på f.eks. hjortens atferd.

Høringen viser i noen grad til vurderinger av populasjonsdynamikk og dyrehelse, samt interessekonflikter mellom ulike jegergrupper. Vurderinger knyttet til beitedyr (utover behov for båndtvang), beitepress eller andre indirekte effekter på økologi eller samfunnsperspektiver er

NIBIO

imidlertid ikke omtalt. Etter NIBIOs vurdering vil det være aktuelt å følge opp forvaltningen av CWD med også å belyse indirekte effekter av endrede jakttider over tid.

Om jakt i august

I høringsnotatet er det påpekt at elg og hjortekalvene er ca 3 mnd. ved en jaktstart 15. august. For hjorten sin del er median kalvings dato ca 10-12 juni, som betyr at kalvene den 15. august er vel 2 mnd. gamle i snitt. Det er nok sannsynlig at kalvene i stor grad da følger moren ved forstyrrelser og flukt, men dette er nok en sannhet med klare modifikasjoner. På innmark, hvor hjorten jaktes mye (morgen og kveld), er det større sannsynlighet for at kalvene ikke følger moren kontinuerlig. Hunndyr som observeres uten følge med kalv på innmark vil kunne ha kalv liggende igjen i skogkanten eller i nærheten. Studiet som Miljødirektoratet viser til om morløse kalver er basert på jegerapportering, og bør tolkes som dette. Etter vår vurdering bør en under normale omstendigheter legge en bred og grundig vurdering til grunn for åpne for jakt etter produktive hunndyr allerede 15. august, siden sjansen er større for gjenværende enslig kalv, dersom man feller hunndyr i denne perioden. Tidlig jakt på ungdyr og bukker kan være et alternativ.

Om bruk av sett elg og sett hjort til vurdering av bestandsendringer

Det ble i 2017/2018 innført en ny instruks ift. føring av sett elg og hjort. Denne innebærer et «brudd» i tidsseriene over tid. Det er også usikkert om alle fulgte denne omleggingen omgående, eller om resultatet ble en gradvis overgang til ny instruks. For hjortejakta har oppslutningen om Sett hjort økt i perioden og det er først i de siste årene at vi ser mer eller mindre full oppslutning for registrering. Det kan også være betydelig variasjonen i oppslutning mellom kommunene. Det er argumentert for at felt elg eller felt hjort per jegerdag ikke skal være påvirket av endringen. Det medfører nok riktighet, men siden oppslutningen har økt for sett hjort kan dette likevel påvirke resultatene. Vi vil også påpeke at indeksene for sett hjort sannsynligvis i betydelig grad kan være påvirket av det økende antallet jegere som i de senere årene har tatt i bruk termiske siktemidler og kikkerter for å skyte og observere hjort, og da spesielt ved innmarksjakt.

Med vennlig hilsen

Per Stålnacke

Forskningsdirektør, NIBIO